

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr. a treia-oraă 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.
Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se inapoiază
Nimeri singuratici à 5 cr. se vënd la „Tipografia”, soc pe acțiuni.

Congrua.

Până în anul acesta milenar, când era vorba de congrua, se tracta numai despre preoțimea catolică, de ambele rituri. Până aici pe noi Românii congrua ne interesa numai parțial, pentru preoțimea noastră greco-catolică, și cum cauza era depusă în mâna episcopatului aveam liniștea și siguranța, că episcopatul bisericii noastre unite va și apărut interesele noastre speciale, și va grijă, că satisfăcându-se lipselor materiale se nu îndurăm cumva alte perideri morale, culturale.

Astăzi — după un timp de uitare — chestiunea congruei se ridică deodată la rangul unei chestiuni mari, care de o potrivă trebuie să ne intereseze pe toți, cu atât mai mult, că este chiar statul, care o pune la ordinea zilei. Astăzi congrua nu privește numai clerul greco-catolic, ci și pe cel oriental; astăzi congrua nu ne mai poate apăre ca eful unei bune îngrijiri, ce o are maica bisericii noastre unită de slujitorii altarului și propovăduitorii cuvintelor ei, ci ea trebuie să ne apară ca ceea-ce este, o nouă apucătură a statului, ce tinde la omnipotență, spre a-și aservi și pe preoți și a ne frânga astfel cea mai puternică, mai veche și mai probată falangă a oștirii noastre naționale.

Într-adevăr, nu trebuie multă scrutare pentru a găsi, că congrua este un dar danaidic.

Ea este sulevată deodată, ca prin surprindere, ca după o tresărire, în chiar toila sârbărilor milenare, care — după-cum zicea mai demăzi ziarul francez „le Paris” — „a exaltat până la nebunie șovinismul maghiar”. Și judecând și numai după teoria mediului, pentru noi nu poate fi priincioasă realizarea unei idei, care este încolțită într-un mediu așa de infectat de șovinism și paroxism de rasă, cum este mediul anului milenar.

Dar' nu s'ar pută zice, că ideea n'a încolțit în acest an, deși ea este veche, pentru-că așa cum ea se intenționează din partea ministrului acum, ca congrua de stat, ea este într-adevăr nouă, deosebită de congrua cunoscută până acum pentru clerul catolic, ca o instituție curat internă a bisericii catolice.

Și mai suspectă trebuie să ne apară această congrua milenară, dacă consi-

derăm antecedentele ei, față de cari ea apare o continuare consecventă pe aceeași cale veche.

Congrua aceasta într-adevăr nu e altceva, decât o nouă etapă a acelei politice „liberale”, pe care ironia sorții a botezat-o „politica bisericescă”.

După-ce statul s'a declarat fără confesiune, după-ce a recipiat pe Jidovi punându-i alătura cu creștinii, după-ce a introdus căsătoria civilă obligatoare sguind temelii tuturor bisericilor creștine și micșorând autoritatea preoției, după-ce a introdus matriculele de stat, înlocuind pe preoți în cele mai multe locuri cu niște indivizi cu mult mai inferiori, ba aproape infimi, luându-le astfel un important izvor de venit, congrua, cu care vrea să ne ferească acum nu o putem privi ca generositate isvorită din intențiuni curate, neegoiste, pentru-că intențiunile sale și-le-a dovedit deja în decursul politice „bisericesci”, ci din contră trebuie să observăm, că ea este numai un nou mijloc spre omnipotența aservirii și spre aservirea bisericilor, prin astervirea preoților ei.

Lucrul pare tocmai ca-și-când bați pe cineva, și-l despoi de averea sa, de autoritatea sa, de onoarea sa chiar și în sfârșit îi zici: „vino la mine, îți dau plată fixă și sigură pe lună, se-mi fii slugă”.

Și așa și este. — Cum s'ar și pută crede, că guvernul vrea să îngrijească parintăște de cler, când același guvern a căutat a face cu toate mijloacele puterii de stat să submineze vaza, autoritatea și chiar existența clerului? — când același guvern a subminat chiar bazele bisericii, la care preoțimea trebuie să țină în prima linie în vigoarea caracterului său.

Cu atât mai puțin se poate aceasta crede, că vedem cum tocmai pe noi Români, cari avem biserici naționale, ne imbulzește așa de tare cu dragostea sa. Cine nu vede aici șiretenia și viclenia dușmănoasă, care caută să ne frânga tocmai acolo unde a fost țaria noastră națională până acum, în cler? Cine nu observă, că aici se continuă aceeași politică de centralizare și maghiarizare, care s'a inaugurat sistematic dela dualism incoace?

Precum cu ridicarea salariilor învățătoarești au căutat să pună mâna pe școlile noastre și prin congrua, statul vrea să ne iee și preoții, pentru a-i dresa cum îi

plăcuse. Statul nu i-a plăcut biserica creștină, i-a ridicat în față sinagoga; nu i-a plăcut căsătoria religioasă, i-a pus în față pe cea civilă, maghiară, „patriotică”; nu i-a convenit matriculele bisericesci, fiindcă acelea mai erau și naționale, după-cum erau singuraticile biserice și, a introdus deci matriculele de stat și pe „matriculanți”. Dar' statului cu atât mai puțin îi plac preoții cu caracter apostolic, cari au susținut principiile bisericii creștine și au combătut „reforme” liberale, de aceea el va să-și facă acum preoți „civili”, funcționari, pe cari însuși se-i plătească și se le poruncească.

De aceea a părăsit guvernul planul episcopatului catolic, care însuși voia să reguleze salarizarea preoților sei; de aceea a luat el a mână cauza, și de aceea vrea să o extindă acum și asupra clerului celorlalte confesiuni, ca pe toți să și-i poată face slujitori.

Bánffy — „om de stat”. Ori de câte ori cetim în „P. Lloyd”, sau alt ziar jidan-maghiar despre Bánffy expresiuni ca: „der hervorragende Staatsmann”, — „seine staatsmännische Klugheit”, etc. — pe de o parte ne apucă risul humoric, cam d'acela când aflăm un bun vitz în „Münchener Fliegende”, pe de altă parte știm bine, că Ovrei îi dau premierului nostru aceste epitete tot din batjocură, și rid în pumni, fiind încăși bine plătiți pentru lingușitoria prefăcută. Dar' lui îi ajunge și prefăcută, dacă nu poate ave alta. Ei și apoi! Par'că politica se face prin sinceritate! — se gândește el.

În articolul nostru „Capitularea grandomaniei” am scos la iveală pe „omul de stat de prima ordine”. Acum vine gróf Bethlen Miklós și scrie în „Budapester Tagblatt” dela 26 Iulie un articol despre „Andrássy, Beust și Sârbia”, în care caută a dovedi, că acești doi oameni de stat ai monarhiei totdeauna s'au întrepus numai spre binele Sârbiei, dar' aceasta s'a arătat în ultimii ani ingrată.

„În aceste din urmă zile — continuă groful — s'a întemplat, nu-i vorba, o schimbare și Sârbia pare a se apropia cătră monarhia noastră, anume — după spusa regelui Alexandru — „din recunoștință pentru bunăvoința arătată Sârbiei din partea guvernului ungar, în chestiunea poreilor”.

„Ministrul-president Bánffy tare s'ar înșela, dacă ar lua prea la serios această recunoștință. Bine înțeles, nici nu credem că Bánffy face politică externă, fiindcă nu este capabil a păstra în Sârbia și Bulgaria interesele speciale ale Ungariei. Bánffy nu este decât un politician local, care nu se poate

ridica la acea înălțime, unde sunt hotărâtoare vederi largi. În politica externă Bánffy este cu desăvârșire neorientat și contele Goluchovski îl poate conduce, cum și încotro vrea. Bánffy nu știe în cari mâni se află sîrma, de care e legat; el crede poate, că servește interesele speciale ale Ungariei, făcând pe Sârbia să i-se arete recunoșcătoare. El nu știe, că interesele speciale ale Ungariei formează în ministerul afacerilor străine niște obiecte de compensație și că acest minister vră tocmai prin jertfirea acestor interese speciale să pună la cale apropierea Sârbiei de monarhie...”

Autorul deservioalt' apoi încă mult chestiunea stărilor în Balcani și legăturile noastre cu țerile balcanice, apoi sfârșește:

„Decamdată, nu-i vorba, Sârbia nu se poate lipsi de sprignul monarhiei noastre, ear' lozica lui Goluchovski este: *Faire bonne mine au mauvais jeu*. Noi trebuie să ne documentăm pozițiunea de mare putere înaintea Europei prin aceea, că ne menținem influența în Sârbia și că regele Sârbiei earăși să apropie cătră noi. Am și ajuns-o aceasta, dar' numai prin jertfirea intereselor speciale ale Ungariei.

„Că amă trebuie să plătim preț scump pentru „grația” Sârbiei, ar fi poate încă de îndurat, dar' este afară din cale de umilitor, că guvernul ungar într'astfel de împregiurări se mai falezte, de a păstra în Balcani interesele speciale ale Ungariei. Fiecină vede, că ministrul Bánffy a fost tras pe sfoară, numai el însuși, ministrul, nu o vede, ear' partidul guvernamental nu vrea să o vadă”.

Capitularea grandomaniei este dar' așa și atât de completă, cum am descris-o noi.

„Jidovi și catolici”. Primim la redacție o carte, ce ne vine din Trier, și are următorul titlu: A. Kannengieser: „Juden und Katholiken in Oesterreich-Ungarn”, trad. din francezose. Edițiunea tipografiei Paulinus din Trier, 1896.

Cartea aceasta încă e un „apropo de milleniu”, numai că tractează chestiunea din partea ei semitică.

Constătătoare din 2 părți principale, ea ne prezintă într-o iconă cronologică semitismul în Viena, antisemitismul și victoria acestuia; apoi semitismul în Budapesta, lupta politice bisericesci și urmările ei.

Volumul e frumos arjstat, cu pagină titulară de reclan, o cruce roșie într'un câmp galben, cu preț relativ mic, 2 marce 50 pf. și astel acomodată a da o lovitură nouă jidano-maghiarismului. Eată de ce-i bun milleniul.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Noi și ele.

— Reflexiuni. —

Lucru foarte simplu.

Cu cât e mai simplu, cu atât se încurcă mai ușor.

Chestiunea pentru unii e absolut fără nici o valoare și nu merită să i-se deie nici o importanță, pentru alții e de prima ordine și adănc tăietoare în viața noastră socială.

Un părinte, ca toți părinții buni și îngrijitori de viitorul fiilor, vine să mustre tinerimea pentru niște presupuse păcate, și s'ar bucura mult, când ar vedea, că părințele-i povețe sunt ascultate. Un fiu își permite a răspunde părintelui și a apăra într'un chip cât se poate de potrivit tinerimea luată la dare de seamă. O mamă, grozav de nemulțumită cu cutezanța fiului de a răspunde unui părinte și a reflecta încă la povețele lui, își descarcă mânia cu remarcabilă necruțare asupra tinerimii. Așa merită, dacă membrii ei sunt atât de temerari, să stee în vorbă cu bătrânii, mai ales când e vorba despre ei și despre fete.

Toate aceste lucruri se scriu în Sibiu, deși se publică la Brașov, Sibiu și Timișoara.

Discuția se urmează cu foc pe toată linia. Ești necesitat să iai o deosebită ținută, după cerșurile, cu care ai ferocirea să discuți. Ferbințele lui Iulie sunt grozave,

mai deaproa, fără de a ne ține pe cuvânt, n'are decât să întrebe la fundațiunile noastre naționale, să se convingă, în câte cazuri au fost necesitate fundațiunile să detragă ajutoarele sau stipendiile pentru neglijență la studii. Abia imi pot închipui să existe asemenea cazuri.

Dar' nu din această cauză ne căutam noi de studii, și dacă n'am învățat, ni-s'ar derage bursele, ce le gustăm. Am fi păcătoși, dacă ar fi așa. Noi învățăm, fiindcă sântem conștienți de înalta noastră chemare.

Încheierea nu poate să fie decât, că bunul părinte nu a avut nici-cât de puțină dreptate în acest punct.

Rolul tinerimii în politica noastră națională de cătră ani încoace a fost destul de bine zugrăvit din partea confratelui meu. Mie nu mi-a rămas de adaus, decât că tinerimea a fost și este un element indispensabil în politica noastră.

De sub greutatea unui alt punct al acușei aș vrea eu să scot tinerimea. Aceasta e cu viața de cafenea. Va admite ori-cine, că sânt în poziție să cunosc mai bine relele, de care suferă tinerimea, decât un părinte, ce numai din depărtare își poate câștiga informații despre cele-ce face noi. Sânt de părerea, că a ne recunoaște păcatele proprii e o virtute. Ceea-ce mai mult doresc e, că văzându-ne noi greșelile, să căutam a le îndrepta.

Admit, că e necesar, ca trăind într'un oraș să mergi zilnic în cafenea. Unde ai lua dejunul, unde ai ceta jurnalele, când nu ești acasă și deci ai ceva pe socoteala proprie? Ce exagerază însă tinerimea noastră în mare

parte e, că își petrece prea mult timp în cafenea. La urmă o află ca distracție zilnică, și o caută pentru a-și omori timpul. Aceasta o țin eu de condamnat. Timpul petrecut cu biliardul, cu cărțile și cu alte lucruri, ar pută fi întrebuințat într'un mod cu mult mai folositor, ocupându-ne cu studii serioase.

Cine nu dorește, ca și noi să avem o știință, ca și noi să dăm faimă cu pași mai rapizi. Noi ne ocupăm numai cu acele studii, ce ne sânt absolut indispensabile la facearea de examene și rigoroase. Mai departe nu mult ne îngrijim. Societățile studentești, câte le mai avem, sânt slab cercetate; față de a lor prosperare puțin interes se arată. D. ci o societate de lectură de ale noastre a fost așa de fericită să aibă un număr de 60 de membri, ce credeți, cam câți iau parte la ședințe? Te bucuri mult, dacă vezi că a 1/4 parte din numărul membrilor înscriși e de față. Vreați să vă convingeți despre activitatea literară a acestor societăți? N'aveți decât să consultați rapoartele. Vedeți, căți dintre membrii acestor societăți se ocupă cu ceva lucrări literare, vedeți, căți dintre tinerii noștri încearcă să scrie ceva. Și acest lucru des' pot să-l constateți numai în cazul, când disinteresarea n'a ajuns așa de departe, încât să nu se mai deie nici un semn de viață despre existența unei societăți, să nu se mai publice nici un raport, nici cel puțin în ziare, dacă nu în chipul obicinuit.

Treacă o zi și vie alta. Ce mai trebuie să ne îngrijim și de astfel de lucruri?

De câte-ori am dorit-o și am discutat-o, să ne căntăsim, să ne apucăm odată de muncă,

Tot congrua. Ministrul-president a adresat zilele acestea patriarhului *Bran-covici* o ordinațiune, prin care cere inventarea și prețuirea tuturor bunurilor bisericești, metropolitane, episcopușe diecesane, monasteriale și parohiale, după scopul și destinațiunea pentru cari s'au întrebuințat în cadrul autonomiei bisericești. Pentru terminarea acestei inventării ministrul-president a deșit ziua de 31 Decemvrie 1896 cu observarea, că în cas contrar va efectui inventarea prin organele sale politice și în contul bisericii. Această ordinațiune ministerială pre-tinde a se baza pe ordinațiunea reginei Maria Teresia datată din 15 Iunie 1779, intitulată „rescriptum declaratorium illyrisae nationis” și care regulează referințele bisericii sârbe față de stat. Scopul acestei ordinațiuni ministeriale e, ca în viitor guvernul să exerciteze mai multă influență asupra bisericii și bunurilor acesteia. Dela Maria Teresia aceasta e cazul prim, când guvernul pretinde inventarea bunurilor bisericii sârbe, și e evident, că aceasta va fi pregătirea congruei pentru clerul sârbesc.

Șovinismul condamnat. „Leipziger Neueste Nachrichten” condamnă aspru șovinismul maghiar într'un prim-articol intitulat: „Nouă transgresiuni maghiare”. Eată ce zice despre șovinismul lor concentrat în ideea de stat maghiar:

„Domnii Maghiari tind conștient la ținta lor supremă, la realizarea așa numitei „idee de stat” a lor. Această idee nu este decât maghiarizarea totală în casă, curte, biserică și școală, scurt, întrodacerea pe toată linia a limbii vorbită de fiii lui Arpăd. „Ideea de stat” și „cultura maghiară” sânt așa zicând idei fixe, cari despoate poporul maghiar de toată rațiunea și cumpănirea și-l aruncă cu siguranță în văltoarea luptelor naționale.

„Chiar și acum pe timpul milleniului, când guvernul a îmbrăcat masca păcinciei, pentru-ca să prindă naționalitățile ca să cerceteze expoziția, chiar și acum, când își dă toată silința, ca prin o puternică frasologie de cuvinte și dragălășii despre raporturile naționale și politice interne din Ungaria să amăgească străinătatea, chiar și acum, când Sașii, Românii și Slovaci, cari prin mijloace amagitoare sau chiar cu forța sânt constrinși a merge la milleniu, sânt tractați cu iubire în lungile coloane ale ziarelor maghiare, — nici acum nu se pot desbrăca Maghiarii de șovinismul lor cel orb, că au trebuit să-și ariete giurtele”.

Aci se vorbește apoi în articol despre congresul didactic ținut în Budapesta, care

Punctul al doilea e și cu mult mai important în ceea-ce privește discuția noastră. De mult timp nu-mi aduc aminte să se fie discutat la noi o chestiune cu atâta foc. Rar se găsește o chestiune să aprindă atâtea paie.

Noi nu am aflat atâtea pricină de supărare pentru gravele acușe ale bunului părinte, precum au aflat surorile noastre pentru câteva observații și surorii în puțin exagerată fotografie a confratelui nostru.

E greu să înțelegi, de unde poate să se facă atâtea supărare. Nu voia să zic, deși s'ar părea, că se simțesc cu musca pe căciulă. Căci altfel nu pot să-mi explic focul mâniei ascunse a lor și a celei date pe față a matroanei, care n'are nici un interes să aperse ficele unei societăți, de care n'a avut fericirea să fie mult apreciată.

M'am mirat mai mult ca de nostima trinitate, — fin de siècle — de faptul, că nici una dintre fete nu i-a ridicat până acum glasul de protestare contra gravelor insinuații ale confratelui. Trebuia să te înviri printre ele să auzi murmurul surd, expresiunea unei adânci nemulțumiri, ce ferbia în a lor piepturi. Un fiu, care tratează lucrurile pe scurt și nu atâtea cutezanță față de ele! A trebuit să le iee în apărare o matroană, zice-se mamă alor două foarte frumoase fete, o matroană, care nu mai aspirează la nici unul dintre noi să-i fie ginere. Nu rămâne îndoliată, că numai așa poate fi departe ori-ce umbră de parțialitate, așa numai putea să spună fără de primejdie tot ce are pe inimă.

Din toate apteoseosarea fetelor, începând dinainte de asta cu 25 de ani dela Timișoara

exclusiv a stat în serviciul ideii de stat maghiar. După ce combinate toate tendințele suslevate cu privilegiul congresului, autorul încheie:

„Față de toate excesele și transgresiunile aceste nu putem decât să facem atenție pe atotputerniciei domni din Budapesta, că conține mult adevăr cunoscut: Cine seamănă vânt, vifor va secera.”

România și Bulgaria.

De curând semi-oficioasă vinează „Pol. Corr.” a lăsat știrea, că principele Bulgariei va face cât de curând o vizită la curtea din București. Toate semnele arată, că aici e vorba de un balon de probă slobozit dela legațiunea bulgară din București, pentru a observa ce ținută s'ar lua în București față cu visla noiei altețe regale din Bulgaria. Într-această gazeta guvernamentală a contrazis ce e drept știrea din „Pol. Corr.”, dar pe lângă cutezanța principelui Bulgariei, care a prestat așa de mult în țărâra sa dinaintea înaltei Porți și a Rusiei, nu este nici-decum exchisă posibilitatea, că Ferdinand după neisbită sa încercare de scos în Viena își va încerca mântuirea la curtea din București. Dar că despre un succes al unei atari imbulziri nu poate fi vorba, este peste orice îndoială pentru oricui care cunoaște referințele României și politica ei de dispoziții și interese.

Nu că doară României ar fi contrari naționali ai Bulgarilor, dimpotrivă. Greutatea unei sorți comune, sub care ambele popoare vecine au avut ce suferi secolii de-a rândul, a făcut din Români și Bulgari amici naturali. Mai mult, lupta de eliberare a Bulgarilor ar fi imposibilă, adecă nu s'ar fi făcut în România preparativele de lipsă. Sтамбулов, căruia Bulgaria pe lângă toate greșelile lui personale, are de a-i multumit neșpus de mult, după prima sa încercare ne-suceasă în contra domniei turcești și-a găsit în București refugiu. Departe de a fi împedecat înarmarea pregătită de refugiații Bulgari în România, a țării vecine în contra domniei urgite a semilunei, Ioan Brătianu, pe care înțelepciunea principelui Carol I. și-a chemat în momentul hotărâtor în fruntea afacerilor statului, mai mult a provocat indirect formarea și înarmarea pe pământul României a ceteror de voluntari bulgari.

Participarea glorioasă a României la ultimul război orientat, care a dat Bulgariei libertatea națională, ear' România a ridicat-o la rangul unui membru cu totul independent a familiei de stat europene și la rolul onorabil a unei sentințele de pace și de civilizație în Orientul european, a sigilat amicitia naturală a ambelor state tinere cu sângele bravilor lor apărători ai patriei. Micile certe în chestiunea Arab-Tabia, a căror ivire trebuie redusă tot numai la șoptirile Rusiei, n'a putut se slăbească relațiunile aceste amicale. Si când apoi în toamna anului 1883 România după mai multe hesitări, între politica mâinei libere recomandată dela Petersburg și între alipirea cătră tripla alianță s'a declarat pentru aceasta, bărbații de stat ai României numai cu satisfacție au putut urmări nișunțele reușite ale Bulgariei, pentru a se elibera de sub influența rusească. Lovitura de stat făcută în contra principelui Alexandru la 1886 de cătră o bandă

de ofițeri, cari și-au uitat onoarea și datoria, a fost simțită în România ca o nenorocire politică, și când Alexandru după învingerea contra-revoluțiunii făcute de Sтамбулов s'a refintors de nou în Bulgaria, în trecerea sa prin România și-a făcut de cătră popor o primire foarte cordială, ca și un prolog al mărețului și însuflețitului entusiasmu, cu care principele a fost întâmpinat la sosirea sa pe pământul bulgar de cătră miile de oameni, cari acoperiau des malurile dela Ruscuc ale Dunării.

În România nu se privia cu drag la faptul, că principele Alexandru renunță din voe liberă la coroana principatului Bulgariei, care devenise pentru dânsul coroană de spini. Dar' aveau oamenii încredere în priceperea și forța lui Sтамбулов. Și dacă în acel timp de tranziție Hitrov, legatul Rusiei în București, n'a isbitut cu uneltirile sale a face din Bulgaria o pradă a influenței rusești, — aceasta asemenea a fost în cea mai mare parte meritul guvernului român, care a exilat din țară pe agitatorii bulgari rusofili și a știut astfel împedeca, prin toate mijloacele ce-i stăteau la dispoziție, ca să se nu întempele conjurațiuni pe terenul român.

Primii ani de guvernare ai lui Alexandru n'au produs imediată schimbare a bunelor, ba aproape întimelor relațiuni dintre Bulgaria și România. Îndată după ivirea știrii despre demiterea lui Sтамбулов, întră în cercurile guvernamentale de aci ceea convingere, că schimbarea aceasta a ministerului, atât de predilectă principelui de Koburg însemnează totodată o schimbare a frontului în favorul Rusiei, care schimbare pentru România fu cu atât mai displăcută, întrucât chiar în acest timp primise alăturarea României la tripla alianță prin schimbarea partidelor guvernamentale, o basă independentă și susținută în contract. Este adevărat, că Natschevici, care în calitate de agent diplomatic al Bulgariei la București luase parte la readucerea principelui Alexandru în Bulgaria și se pronunțase cu acel privilegiu, că Rusia este cel mai mare dușman al Slavilor din Balcani, — este adevărat, că acesta intrase în cabinetul lui Stoilov, ca ministru de externe. Cu toate-că acesta în viața lui întregă nu putea fi privit de rusofil, totuși se credea în cercurile guvernului român, că el a primit ministerul de externe numai din motiv, ca să mai micșoreze în cercurile înclinate alianței triple șgomotul ce-l produceau pertractările de împăcaciune ale Bulgarilor cu Rusia. Pe lângă toate aceste mai vine și împregiurarea, că Natschevici a trecut deja prin atâtea schimbări politice, încât nu se mai putea crede cuvintelor lui, cu privire la menținerea bunelor și vechilor relațiuni ale Bulgariei, precum bună-ooră nu se crede nici noului agent diplomatic al Bulgariei la București, domnului Stantsev, care trece de un deosebit om de încredere al principelui Ferdinand și cu toate-că este tinăr, este considerat de viitor ministru-president bulgar.

Ceea-că s'a prevăzut în cercurile guvernului din București, ca inevitabil deja în momentul demiterii lui Sтамбулов, s'a afirmat cu desăvârșire prin decursul faptelor. Trimiterea comisunii cerșitoare la Petersburg, tolerarea comitetului macedonean șobolan, asasinarea lui Sтамбулов... toate aceste au fost pentru guvernul român argumente, că guvernul Stoilov-Natschevici a devenit instrument util al politicii rusești și că acest guvern recu-

nosându-și imbecilitatea admite agitațiuni, cari sânt un contrast public față de politica de pace a alianței-triple. Între aceste împregiurări putea cu atât mai puțin să fie vorba de o continuitate a relațiunilor confidentiale dintre România și Bulgaria, întră cât era evident, că ocrotirea și promovarea turburărilor macedonene prin puțin activul guvern bulgar, involva în sine și pericole pentru liniștea Dobrogei. Ministrului de domenii de atunci, dlui P. Carp, i-se atrase atențiunea asupra agitațiunii ce exista în Dobrogea, ear' dânsul a isbitut a descoperi personal machinațiile bulgaro-macedonene în Dobrogea și a deține pe autorii acestor uneltiri.

Guvernul lui D. Sturdza, care a intrat în locul cabinetului Catargiu-Carp, stă cu privire la politica externă pe aceeași basă, ca și predecesorii sei, și știe ce se țină la politica unui principe, care după-cum însuși s'a exprimat, preferă aurora din Orient înaintea soarelui din Vest. În România întră atâtea s'a înrădăcinat părerea contrară, încât încercarea principelui Ferdinand de a împrăștia nefcrederea față de Bulgaria prin o vizită a sa la curtea română, va fi cu desăvârșire zădărnice. Înainte de a se întempla aceasta va trebui, ca principele de Koburg, care în favorul slavismului își reneagă originea sa germană să iee exemplu dela regele român de Hohenzollern și să afle, că pentru de a preface o țeară cu desăvârșire degenerată prin o rea politică economică orientată într'un stat național cu aspirațiuni în viitor, se recer cu totul alte aptitudini decât vanitate și duplicitate. („Vossische Zeitung” dela 14 Iulie).

Meetingul naționalităților în PARIS.

Din referatul dlui Schmidt-Beauchez.

În scrisoarea s'a a cincina, apărută în „N. Listy” dela 22 Iulie, domnul Beauchez scrie:

În precedenta-mi scrisoare am pomenit, că numărul cel mare al telegramelor și scrisorilor de aderență a strănit printre noi o bucurie iubitoare, ear' priure Francezi înaltă admirațiune și respect; nu e de lipsă se explic, pentru ce le atribuim deosebită ponderosită și le considerăm ca unul din importante succese ale acțiunii noastre comune, a celor trei naționalități. Prin aceste enunțaiuni, ear' mai ales prin numărul lor cel mare s'a constatat mai presus de orice îndoială, că toată populațiunea nemaghiară a Ungariei este cu noi, că consimte pe deplin cu procedarea noastră (subliniat în original. R. „Trib.”) și într'adevăr, avem drept a vorbi înaintea Europei în numele naționalităților nemaghiare asuprite, adecă în numele majorității populațiuni de sub coarana Sf. Stefan, prin ceea-ce negreșit valoarea comitetului nostru a crescut mult în ochii oamenilor politici și ziaristilor francezi. Prin aceasta mai apoi s'a adus dovada, că într'adevăr Slovaci, Românii și Sârbii din Ungaria, în ciuda terorismului, care îi oprește a se organiza și a lua parte la lupta politică, se apucă îndemnativ de fiecare privilegiu întră a-și manifesta forța lor vitală cea de nestîns și împotrivirea lor de neluvin contra asupririi maghiare.

Nimic nu ne umilia până acuma întră atâtea înaintea străinătății ca împregiurarea, că noi înșine nu ne prea apărăm, că nu ne ridicăm îndestul vocea; cu anevoe se putea cere Francei să simpatizeze cu popoarele nemaghiare, dacă nici nu prea avea cunoștință de ele și nici cea mai mică bănuială despre gospodăria grozavă ce se practică în Ungaria. Până acuma numai Românii eran în această privință bine organizați, mai ales mulțumită „Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor”, care numără peste 40 de secțiuni în toate orașele românești și în străinătate cu peste 30.000 membri. Acestia au făcut apel de mai multe-ori, și încă cu destul succes, la opiniunea publică a Europei; dar' despre aceea, că împreună cu ei suferă Slovaci și Sârbii lumea cea mare nici pe departe nu bănuia micar; nici-odată n'a fost vorbă de o comună pașire a acestor trei naționalități — înaintea străinătății.

Faptul gol și simplu, că suspensiunile naționalității alcătuesc, ele de ele, majoritatea covârșitoare a populației regatului ungar, este o cauză zdrobitoare contra sistemului maghiar și ne cucerește din capul locului simpatie întreții lumi civilisate. De aceea considerăm drept lucru important, a ne întoarce aci încă odată cătră telegramele și scrisorile de aderență...

Aci dl Schmidt-Beauchez enumerează, pe l coală și 1/2 a ziarului (mai mare decât a „Tribunei”) toate aceste manifestaiuni și anume: cele slovacesti și celehești cu textele depline, ear' din cele

sârbești și românești numai numele expeditorului (persoana, redacția ori reuniunea etc.), locul de pederări și numărul scăliturilor. Slovaci au trimis telegrame colective din toate comitatele locuite de ei, din coloniile lor dela Alföld și din America. „Magyarország” de Joia, 23 Iulie, sub titlul: „A haza ellenségeinek üdvözlése”, publică toate telegramele slovace, adăogând în cuvinte tare misterioase, că „a reușit să și-le procure”, lăsând a înțelega par'că ar sta în legătură cu cine știe care om de încredere din Paris. Mirarea noastră a dispărut jumătate de ooră mai târziu, când am căpătat numărul de Mercuri, 22 Iulie, al lui „Nár Lasty”, unde le comunică correspondentul, număr, pe care „Magyarország” îl avu deja Joi înainte de amezai așa dar' le-a scos de acolo.

Până le vom pute da toate, înșirate la olaltă, după-cum ne promisesc correspondentul nostru din Paris, vom reproduce unele din cele slovacesti, mai ales din locurile ori ținuturile unde nu se credea că ar fi deșteptat simțul național.

Dela Mehadica.

Chestiuni locale.

II.

De pe Valea-Cernii, 23 Iulie n.

În corespondența mea precedentă, mi-am expus în general vederile, asupra situațiunii triste în care se află de present Caransebeșul, capitala confiniului militar bănațean. Am arătat, că această tristă stare de lucruri se poate mulțumi conducătorilor noștri din Caransebeș, cari nu cunosc fericire mai mare, decât aceea, de a li-se strînge mâna din partea unuia ori altuia dintre șefii comitatului, pe lângă cari se învîrtesc mai cu alipire decât ori-ce servitor credincios.

De astă-dată voiu trece la detaluri.

Să nu creadă nime, că întreaga inteligență din Caransebeș e nepăsătoare. Avem și elemente bune și sănătoase în Caransebeș, cum e protopopol Ghidiu, Dr. Olariu, Ioan Lințu, G. Sêrbu, Bălan și alții, în fruntea cărora am puté pune cu fală și cu mândrie pe Excelența Sa dl general de divizie în retragere, Teodor de Seracin, dar' toți acești oameni cu inimă și cu cugete curate românești, sânt condamnați să joace deocamdată rolul privitorului, sânt siliți să vadă cu ochii, cum frumoasa fortăreață de odinioară se preface în ruină, fără a puté ajuta și îndrepta. Vorba bătrânilor: „Aere possum...”

Curescu - Drăgălina-Ionaș - Bădescu au pus adecă mâna pe toate instituțiunile naționale din Caransebeș, scoțînd afară din ele toate elementele curate românești, și înlocuindu-le cu creaturi de ale lor, tot atâtea capacități, cari stau adănc sub marca mediocrității, din toate punctele de vedere. Operațiunea e foarte ușoară. Dl Curescu dispune în calitate sa de președinte al comunității de avere, de o turmă mare de funcționari, cari se înscriu de membri la toate instituțiunile, atunci când poruncește dl Curescu, și se șterg earăși, când dl Curescu o dorește aceasta. (Era o vreme, când funcționarii dlui Curescu se făcuseră membri chiar și la casina ungurească). Cu un aparat mare și bine disciplinat, dl Curescu face apoi toate alegerile după placul și conform intereselor d-sale; așa la reuniunea agronomică, la reuniunea de cântări, la societatea de lectură, etc. De este vre-o alegere bisericăscă (la sinod ori la congres), dl Curescu își trimite asemenea armata în luptă, dar' cu expresa poruncă: pentru cutare ori cutare aveți să votați! Și vai de acela care nu se supune poruncii dlui Curescu.

Vina dlui Curescu și a conșoților d-sale este dară aceea, că nemulțumindu-se a fi stăpâni numai pe comunitatea de avere, chivernisându-o pe aceasta după placul și în dragă voia lor: au monopolizat pe seama lor toate terenurile de activitate națională, dând la o parte elementele sănătoase românești. Urmează acesteia e, că avînd comunitatea de avere legături cu stăpânitorii zilei, și nepuțînd desvolta nici o activitate națională, nu o pot face aceasta nici celelalte instituțiuni naționale din Caransebeș, pentru-că și acestea aflându-se în mână dlor dela comunitatea de avere, vrînd-nevrînd trebuie se mine apa tot pe moara — domnilor. Astfel ni-se dete se vedem mai astă-iarnă, cum reuniunea română de cântări din Caransebeș dă serenadă primarului Burdia, celui mai pârilit Român din Caransebeș, care la o alegere de deputat dietal a nemuritorului Doda, când acesta își rostia vorbirea în mijlocul pieței mari din Caransebeș ear' miile de Români ascultau cu capetele desvârșite pomenirea numelui M. Sale a Împăratului — a făcut bravură patriotică din aceea, că la pronunțarea numelui Împăratului a pus palaria pe o ureche, și și-a

aprinș țigarea; și cum tot această reuniune de cântări își cedează localul patrioților din Caransebeș, în scopul arangiării festivităților lor millenare!

Nu cred, că consorțiul Curescu-Drăgălina-Ionaș-Bădescu se fie atât de tocit la simțăminte, ca să nu vadă și să nu înțeleagă, că acestea nu sânt fapte românești. Ear' dacă o înțelege aceasta, de ce pun în fruntea instituțiunilor naționale nulități, cari nu sânt în stare să resiste ispitelor patriotice, venite din una ori din altă parte?! De ce? Pentru-că așa doresc domni dela comitat să fie!

E greu altcum a cere una ca aceasta dela un om, care singur nu stă pe picioarele sale proprii, și care singur nu e în stare să facă front ispitelor.

Dl Curescu, un sublocotenent, pensionat în urmarea infirmității, constatate la timpul seu din propria convingere, — a ocupat la început modestul post de măsurător de pământ (geometer) cu diurnă. Fericitul Traian Doda l'a scos apoi din acest perfect *incognito*, făcându-l vicepreședinte la comunitatea de avere, de bună-seamă nu pentru aceea, ca să aibă un om la îndemână, care să țese intrigi — în contra sa. Faptul însă e, că Traian Doda s'a retras din fruntea comunității de avere disgestat de purtarea dlor Curescu-Drăgălina, cari consecut respingean în comitet ori-ce propunere sau idee a generalului Doda. Aceste lucruri vor eși însă mai târziu la lumină.

Dl Curescu a ajuns dară în fruntea comunității de avere numai pe temeiul proverbului, — nu știu, japonez ori chinezesc, — că: în țeara orbilor, cel chior ajunge împărat! Pus în fruntea acestor frumoase instituțiuni, dl Curescu crede apoi, și e de firma convingere, tot pe temeiul unui alt proverb, nemțesc, că e un om foarte cuminte. Dl Curescu nu știe, cum se vede, că nu în tot locul se poate aplica acest proverb de conținut: „cine are slujbă, are și minte!” și că precum în alte chestiuni, așa și aci, sânt și casuri excepționale!

Ciudată inteligență și curioasă funcțiune de creeri trebuie să aibă omul, care nu suferă nici o critică asupra purtării sale, și care se ține pe sine de infalibil! Dl Curescu persecută până la cuțit pe toți aceia, cari cutează să zică, că d-sa nu e bun naționalist, nu e bun Român. Și cum nu, când chiar și fizicele jidane-patriotice din Caransebeș și Lugoj (altcum organe personale ale domnului Ilie Curescu) au constatat-o aceasta de atâtea și de atâtea ori.

Dl Curescu, care pentru a-și arăta patriotismul seu nemărginit, în corespondența ce o are cu străinii se subscrisce: Kuresko, bună-ooră cum se subscriseră aristocrații noștri cei vechi: Vasilco, Petrino, Kogalniceano etc., și numai între Românii e aceea-că e, adecă Ilie Curescu, — are mare trecere înaintea patrioților, pentru-că le face toate pe plac. În schimb apoi și patrioții îi împlinesc toate dorințele. Astfel la dorința și la stăruințele energice ale dlui Curescu s'a împedecat mai anii trecuți alegerea celui mai brav Român din Caransebeș, a dlui Stefan Velovan (acuma trecut în România) de membru în reprezentanța comunității de avere, astfel că n'a fost pus în candidare din partea protopretorului, și prin urmare s'a ales candidatul dlui Curescu, un plugar, care de bună-seamă mai bine va reprezenta comuna decât un Stefan Velovan.

Tot astfel a purces dl Curescu și față de Excelența Sa dl general de divizie Teodor de Seracin, pe care asemenea l'a trântit în comuna sa natală, exoperând și aci să nu se pună în candidare, omul, de care se teme mai mult dl Curescu. A trântit apoi și pe dl Ioan Lințu, tot în comuna sa natală, precum trânteste pe toți aceia, cari nu-i sânt adicți orbi, pentru-că dl Curescu nu suferă opoziție, dar' nici discuție la comunitatea de avere, vorba d-sale: „nu admit desbateri asupra acestui punct!” — Vorbă scurtă și — proastă!

Ei bine, un om, care în modul acesta lovește cu piciorul în românism, în naționalism, în neamul seu propriu, precum a lovit și în marele Doda, care l'a ridicat; un om, care pus în fruntea unei instituțiuni românești nici atâtea simț nu are, ca rapoartele sale anuale cătră adunarea generală se le dee publicității, ca să vadă și publicul cel mare românesc, ce se manipulează și cum se manipulează la comunitatea de avere din Caransebeș; un om, care rîvnește la laudele străinilor, acelor străini, cari sânt dușmani de moarte neamului nostru: un astfel de om nu are dreptul să se supere când îi zici că e rău, ba chiar primejdios Român, și că e curată nefericire pentru bieții grănițeri. Cred, că dl Curescu mă va dispensa de darea unor lămuriri și mai precise; prin urmare trec earăși la afacerea mehadicănilor. O voiu face însă aceasta în corespondența următoare. Delacerna.

până la toate mișcărilor noastre naționale-culturale și politice, de cea mai recentă dată, nu se vede altceva decât, că ele au jucat rolul precumpnitor. Ear' noi n'am avut nici o parte la Viena, Cluj, Memorand, Replica. Dintre ele și-au părăsit vatra și și-au salvat libertatea în țeri străine. Ele erau în pericol să și peară viitorul, când erau să fie exchise dela universitate. Ele au avut partea leului la punerea în lucrare a mișcărilor noastre. Ele au sărit totdeauna de câte-ori mama națiune a cerut ajutorul dela fiii sei. Cu entusiasmul lor au aprins inimile noastre. Cu un cuvînt numai ele... și noi... nimic. Ești prea bună și condusă de sentimentul dreptății, venerabilă matroană.

După aprofundate reflexiuni, făcute timp îndelungat, negreșit rezultat al unei vechi experiențe, nu se putea să ajungă la o încheiere mai nenorocită, decât că noi sîntem mult inferiori fetelor atât în creștere, cât și în sentimente.

Cât la dorința de a se face egalizare nu mai insist. E cam greu a-ți face o idee, cum s'ar duce la bun sfârșit acest lucru. Pe lângă toate acestea îmi pun de gând a fi un devotat propagator al acestei echilibrări. Unde e trebuintă să mai adaugem, ca să potrivim echilibrul, vor puté să o spună chiar și matroane cu experiențe mai scurte, dar' mai temeinice.

Mie nu-mi trece prin gând să contest meritele surorilor în mișcărilor culturale și politice. Dar' să le scoți în relief pe socoteala noastră, ca și-când noi nimic n'am fi făcut, ca la urmă să concludi la inferioritatea noastră, mi-se pare ceva de tot nefericit.

Să reflectăm acum puțin la a doua acuză a părintelui — cu dragoste străină și căsătorie cu Nemțoaice. Confratele meu n'a aflat de întemeiată această recriminație, poate din pricina, că „cu simpatie și speranță privește niște dragălași de ochi plini de sinceritate și nespun farmec ai unei copile de neam străin”. Nu am nimic în contră, dacă-i plac străinele. S'a nimerit, ca chiar el să deie un răspuns părintelui, el care e cu musca. Dar' că întreagă generația tinăramă am fi de părerea lui și așa de cosmopoliti în ale dragostei, cum ne crede și părintele, îmi iau voe a susține, că e uo fapt, care n'are ca temeiul multă observație. Trebuie să cauți cu lampe împrumutate dela filosofi greci, astfel de colegi, pe a căror socoteală am puté constata sentimente de cosmopolitism. Să-mi creadă ori-cine, că tinerimea noastră nu rămâne așa de rece față de o viață națională. Ea își dă mult seamă de faptul, că aparține unei mândre națiuni și e plin de conștiință de datorițele sale. Ea însăși în virtutea acestei apartinențe are destulă putere de disciplinare asupra membrilor ei. Sînt convins, că părinții nu vor crede despre fii lor, că de se întemplă, ca cineva, fermecat de ochi străini să alunece pe acest povîrniș neprimicios pentru noi, nu va fi desaprobat și la urmă convins, că numai bună nu e calea, pe care vrea s'o apuce. Cunoșc câteva casuri de acest fel.

(A urma)

Două cărți folositoare

pentru ȋeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în

librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăcii 15: INDREPTAR PRACTIC IN ECONOMIA RURALĂ

COMASĂRILE

de Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

La „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare

CARTEA DURERII

DE EMIL BOUGAUD.

TRADUCERE DE IACOB AFIN NICOLESCU. Editor: Dr. E. DĂIANU.

Prețul 70 cr. (cu porto postal 73 cr.)

Accasta carte a fost recomandată de către Exc. Sa Metropolitul Victor Mihăi de Apșa printr'un circular special.

Nr. 248-1896.

[1892] 1-2

Concurs.

Comisiunea economică a comitatului Sibiu publică, că sînt de a se conferi deocamdată pe anul școlar 1896/7 3 stipendii și anume unul de 600 fl. și două de câte 100 fl. la elevi dela vre-o școală specială de economie din patrie.

La stipendiul de 600 fl. pot concura numai atari competenți, cari voesc să frecventeze academia agricolă din Magyar-Ovár, ear' la cele de 100 fl. atari cari voesc să frecventeze școala agricolă din Mediaș sau altă școală analogă din patrie.

Concurenții, cari în tot cazul trebuie să aparțină acestui comitat, au să-și subșternă rugărilor provăzute cu documentele despre studiile lor teoretice și practice și despre indigenat, până în 20 August st. n., la 2 ore p. m., la vice comitele comitatului Sibiu, ca president al comisiunii economice.

Sibiu, în 26 Iulie 1896.

Reissenberger, vice comite.

Avis preoților!

Tipărituri și formulare (pentru preoți: liste de bir, lucru și alte competențe stabile [ad: A. V. 1-2 și A. VI. 2-3], original românesc și copie ung., și cerere de a obține intertenție de cai ori cărușie, coala à 5 cr.; pentru protopopi: atestatele ad.: A. VII. 2, A. VIII. 1, A. XVI. 8, A. XVII. 1, A. XVIII. 1 și A. IX. 1 à 3 cr. exemplarul + porto) indispensabile la conscrierea venitelor pentru congruare sau regularea leilor, compuse strict pe baza ordinului ministerial, se pot primi dela tipografia: A. Todoran, Gherla (Szamosujvár).

Cred a face un serviciu recoman-dându-le aceste cu căldură! Sărăuad, 25 Iulie 1896.

Cu stimă:

G. Stanciu, preot.

Publicațiune.

Biserica gr.-or. din Tilișca vinde pe calea licitațiunii publice partea sa — adică 3 zile — din 15 zile din moara numită „Tichil“, aflată în comuna susnumită. Licitațiunea se va ține în localitatea școalei greco-orientale din loc, la 6 August st. v. 1896, la 4 ore p. m. Prețul strigării e 240 florini v. a. Ori-ce deslușire referitoare la această moară dă oficial parochial din loc.

Tilișca, 14 Iulie v. 1896.

Oficiul parochial:

[1855] 1-1

Petru Inga, preot.

Tocmai a apărut și se află de vânzare la „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu:

CESTIUNEA NAȚIONALITĂȚILOR

și MODURILE SOLUȚIUNII SALE IN UNGARIA

DE AUREL C. POPOVICI.

Prețul 50 cr. v. a.

cu trimitere postală 55 cr. v. a.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA“ IN SIBIU.

fundată în anul 1868

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- a) în cont: a pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilit etc. b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe casul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se pătră:

Table with 2 columns: Sume asigurate pe viață, and rows for years 1869-1892, 1893, 1894, 1895.

2,030.468 fl. 11 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la 960.343 fl. 42 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cismădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Maiu 1896.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Fredesl, Budapesta, gara de vest - Rușava - Vercerova, Copșa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș, etc.) and rows for train numbers, times, and fares.

Nota: Oarele însemnate în stângă stațiunilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele încaudrați în linii groase înseamnă oarele de noapte.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.